

Kanna nýggja ættarliðið í juni og juli

Tá nógvur yngul er, er hann eisini stórir. Mótsatt er yngulin smáur, tá lítið er til av honum

DAGUNN H. JÓGVANS-DÓTTIR CLEMENTSEN
biologassistentur

Tríggjar mánaðir eftir at toskurin hevur gýtt, fer Magnus Heinason út at kanna hvussu nógvur toskayngul er, hvussu stórir hann er og hvar hann er at finna. Hetta verður gjørt á hvørjum ári á Landgrunninum, og umleið annað hvørt ár á Føroyabanka. Annar yngul, sum eisini er uppi í sjónum um hetta mundið, verður somuleiðis kannaður.

Sum liður í at fá so nógv at vita um okkara fiskatilfeingi sum til ber, fer Magnus Heinason í seinnu helvt av juni út á ein sokallaðan „yngultúr“. Høvuðsendamálið er at fáa eitt mál fyri árgangsstyrkini hjá toski. Toskur gýtir á 80 til 150 metra dýpi frá februar til mai, men høvuðsgýtingin er í seinnu helvt av mars. Høvuðsgýtingin kann tó flyta seg 1-2 vikur báðar vegir. Tríggjar mánaðir seinni er larvan vorðin til

yngul, sum ferðast við streymunum uppi í sjónum. Yngulin er tá so stórir, at hann fæst í yngultrolið, men ikki so stórir at hann hevur tikið botn. Tí er yngultúrin júst um hetta mundið. Av tí at onnur fiskasløg eisini gýta um somu tíð, er hesin yngulin somuleiðis at finna uppi í sjónum á yngultúrinum. Tí fáast ábendingar um árgangsstyrkina hjá øðrum fiskasløgum eisini, eitt nú hjá hýsu, hvíningsbrøðri og nebbasild.

Ár eru ymisk

Tað er ymiskt frá einum árið til annað hvussu nógvur yngul er, hvussu stórir hann er og hvar hann er. Hví so er, er ikki vist. Tó er heilt klárt, at tá nógvur yngul er, er hann eisini stórir. Mótsatt er yngulin smáur, tá lítið er til av honum.

Hóast høvuðsendamálið er toskayngul, so eru onnur yngulsløg at finna bæði í stórrí tali og við víðari útbreiðslu enn toskayngulin. Fyri øll økir øll árin

Toskayngul

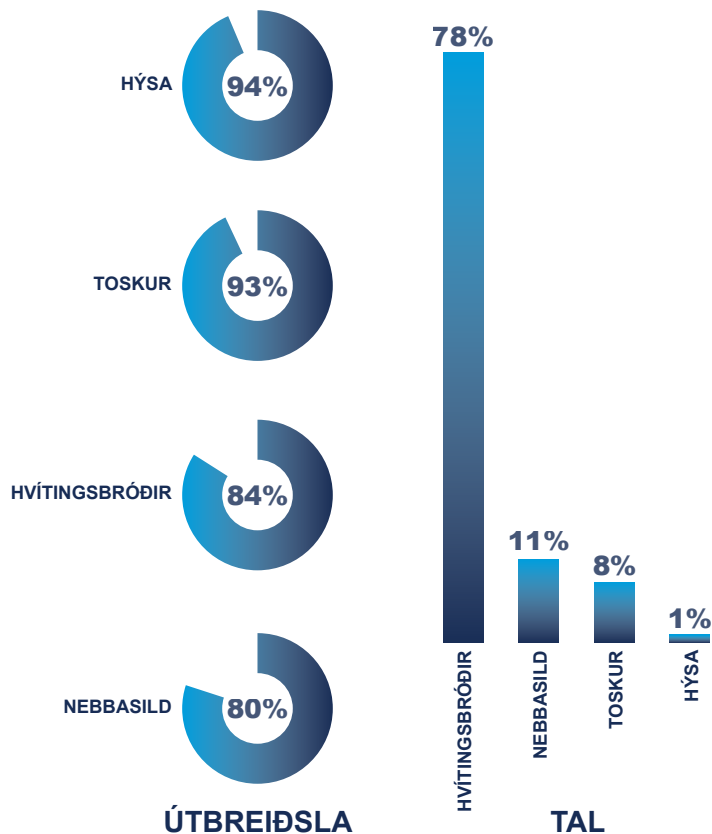
Hvítingsbrøðiryngul

Hýsuyngul

Nebbasildayngul

Mynd 1. Útbreiðsla og tal av 4 teimum vanligastu ynglunum í øllum hálum á Landgrunninum, árin 1996-2017. Hýsuyngul er at finna flest staðni, í heili 94% av øllum hálum. Toskurin er at finna nærum líka nógva staðni (93%). Hvítingsbróðir er á triðja plássi (84%) og nebbasild á fjórða (80%). Í tali er tó ikki mest av hýsuyngli. Her er hvítingsbróðiryngul langt á odda, heili 78% av øllum yngulinum øll árin. Síðani koma nebbasildayngul 11%, toskayngul 8% og hýsuyngul 1%. Annar yngul, sum eisini kemur í trolid, er nógv færri í tali. Til dømis telur sild, sum liggur á einum 5. plássi, minni enn 0,5% í tali.

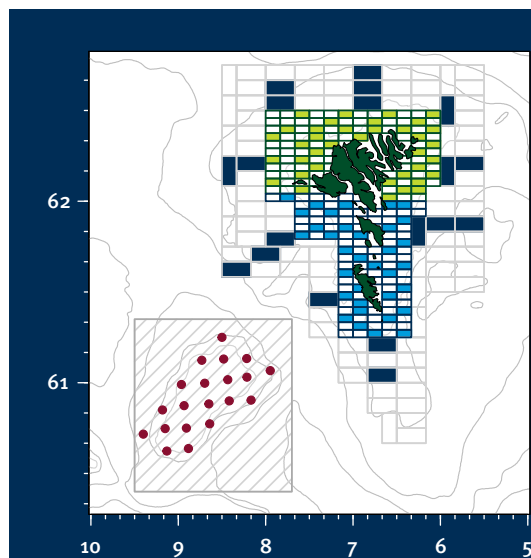
hevur nógv mest verið at fingið av hvítingsbróðiryngli, heili 78% í tali (Mynd 1). Toskayngulin liggur her á einum triðja plássi við 8%. Viðvíkjandi útbreiðslu er hýsa oftast at finna. Í heili 94% av hálunum øll árin hevur hýsuyngul verið í. Her liggur toskayngulin á øðrum plássi (93%).

Eisini er talið av sløgum, sum koma í trolid, ymiskt. Í 2011 vórðu yngul av 30 ymiskum fiskasløgum funnin, í 2000 bert 18.

Av og á kemur vaksin fiskur í yngultrolid. Talan er tá ofta um rognkelsi, knurrhana og vaksna nebbasild. Men okkurt árið hevur heilt nógv av sjópróni verið í, sí Mynd 2.

Mynd 2. Nøkur ár hevur heilt nógv av vaksnum sjópróni verið í yngultrolinum. Hesir eru frá einum háli í 2006.

Kortið vísir hvussu Landgrunnurin og Føroyabanki eru býtt upp í strata. Støðirnar, sum verða kannaðar hvørt ár, eru litadar. Innara norður = grønir puntar, Innara suður = turkis puntar og Uttara = myrklablár puntar. Føroyabanki er eitt egið strata við 20 støðum, víst sum reyðir prikkar. Føroyabanki verður tó ikki kannaður hvørt ár.

KANNAÐA ØKIÐ OG MANNAGONGD Á YNGULTÚRINUM

Økið, sum verður kannað á Landgrunninum, er út á 200 metra dýpi (sí Mynd). Tað er býtt upp í trý sokallað „Strata“: „Innara norður“, „Innara suður“ og „Uttara“. Tey innaru eru út til 100 metra dýpdarlinjuna, og tað uttara er frá 100 til 200 metra dýpdarlinjuna. Hvørt strata er býtt upp í puntar og ávísir puntar valdir út til kanningar. Hesir somu puntarnir verða kannaðir hvørt ár.

Á Føroyabanka er alt økið út til 200 m dýpdarlinjuna eitt strata. Tað er ikki býtt upp í puntar, men hevur 20 ymiskar positionir, sum trolað verður á.

Fyri at gera háluni so eins sum gjørligt, verður einans trolað um dagin. Siglt verður inn í ein ávísan punt, ella á eina ávísa position á Føroyabanka, og so verður trolid koyrt út. Meskavíddin í trolinum er 10 mm og í trolposanum 5 mm. Trolað verður á umleið 40 til 55 metra dýpi, alt eftir skrift á ekkolodddinum. Ferðin er 3 sjómíl. Hálvan tíma seinni verður hálalad. Alt, sum er í posanum, verður spulad niður í baljur. Síðani verður veiðan mátað og kannað. Um heilt nógv er í, verður ein tilvildarligur partur valdur út til at kanni. Yngulin verður skildur í sløg og taldur. Ein partur verður lagdur á millimeturpappír og longdarmátaður. Øll mát verða so skrivað upp og førd inn á teldu.